

Region Midtjylland
Regionshuset Viborg
Skottenborg 26
Postboks 21
8800 Viborg

Strygere i midten - Vækstplan for strygermiljøer i Region Midtjylland

Hermed ansøges Region Midtjylland om tilskud til ”Strygere i midten” – udvikling af regionens strygermiljøer. Der søges tilskud til en projektperiode fra 2015 til 2017. 2014 er en forberedelses- og analysefase. Der søges eventuelt om et mindre beløb til evaluering og afrapportering i 2018.

Det er ambitionen at give regionens strygermiljøer et varigt løft ved hjælp af en ambitiøs helhedsplan, der involverer strygerlærere i alle kommuner. Det er en grundlæggende antagelse og forudsætning for denne ansøgning, at regionen har kompetente og velfungerende strygermiljøer, hvis potentiale vil kunne øges væsentligt ved at arbejde med personlige kompetencer, kollegiale netværk samt ved at styrke infrastrukturen på orkesterområdet og inddrage internationale kontakter.

Baggrund

Denne ansøgning er foranlediget af en henvendelse til regionen fra Det Danske Ungdomsensemble, DUEN om tilskud til en strygerindsats i regionen. Efterfølgende blev der nedsat en arbejdsgruppe sammen med Videncenter for Musik mhp. at formulere en fælles vækststrategi med udgangspunkt i regionens strygermiljøer.

I Region Midtjylland findes et vidt forgrenet strygermiljø og orkestertilbud inden for den klassiske musik. Det løftes primært af lokale aktører på de enkelte musikskoler rundt i kommunerne. For det midt- og vestjyske område understøttes det lokale arbejde fortsat af orkesttersamarbejder finansieret med rod i de gamle amters indsats på musikområdet. Der findes ikke en tilsvarende permanent finansiering af orkestre

i Østjylland, hvor Aarhus' særstilling som den eneste by i regionen med et betydeligt professionelt musikliv har betydet, at amtsstøttede, mellemkommunale orkesterinitiativer ikke har vundet indpas. Med etableringen af REMUS blev der lagt grunden til et østjysk orkestertiltag, som har vist sin berettigelse, og som vil kunne gøre regionens orkesterdækning komplet.

Der er gode grunde til at fokusere et regionalt musikalsk udviklingsprojekt på netop strygerinstrumenterne: De udgør grundstammen i symfoniorkestret og de har en historisk kulturbærende plads i den klassiske musiktradition. Strygeinstrumenterne er imidlertid også meget fleksible og finder bred anvendelse i næsten alle musikalske genrer. Det er teknisk krævende instrumenter, som forudsætter mange års træning fra barn over ungdomsårene til voksen. Det stiller helt særlige krav til underviserne, som skal kunne håndtere pædagogiske metoder der spænder fra elementær musikopdragelse i førskolealderen til højt specialiseret kunnen. Endelig findes instrumenterne på alle musikskoler, og indgår i mange sammenspilskonstellationer.

Talentudvikling udspiller sig i et tæt forbundet samspil mellem individ og miljø, hvor læreren og kammeraterne har afgørende indflydelse. Det er en kendt udfordring, at mange strygere holder op med at spille i teenageårene. Der kan peges på mange årsager til frafaldet: For elevernes vedkommende opleves klassisk musik ofte i den alder som mindre socialt befordrende og taber konkurrencen til andre fritidsaktiviteter, der kræver knap så mange timer i enerum. Det kan i de små lokale miljøer være svært at opretholde den fornødne kritiske masse, der skal til for at oppebære et socialt miljø, hvor de unge, der er på vej i et identitetsskift fra barn til voksen, kan identificere sig og knytte venskaber.

Underviserne har ofte på et tidspunkt i deres liv måttet træffe et valg og vægte deres undervisningskarriere på bekostning af det udøvende, hvilket gør det svært at favne den store spændvidde fra begynderunderviser til et videregående niveau, der på en overbevisende måde animerer eleverne til at fortsætte gennem ungdomsårene. Den aktuelle udfordring omkring den ny skolereform betyder, at praksis for fremtidens strygerpædagoger bliver endnu mere kompleks og skal forholde sig til klasserumsledelse og holdundervisning. Nye undervisningsstrategier som fx El Sistema vinder indpas og viser nye veje for udvikling af en klassisk musikkultur.

Endelig er der behov for flere orkesterledere med den fornødne kompetence, der kræves for at løfte det musikalske arbejde med intensitet og tyngde.

Strygersituation i Region Midtjylland

En kortlægning af strygersituationen (se bilag) viser, at der er ca. 700 strygerelever i regionen. Hertil kommer et tilsvarende antal, der går til instrumental indskoling med strygerinstrument på hold. Alle kommuner har egne strygerorkestre, suzukihold etc. hvor de fleste elever deltager regelmæssigt. Det er dog kun et fåtal som deltager i fælleskommunale orkestre og stævner og forsvindende få, som deltager i nationale orkestre som fx DUEN.

Symfoniorkesterstruktur

I 2014 er der som forberedelse på dette projekt blandt musikskolerne indgået aftaler om at målrette den fremtidige symfoniorkesterstruktur, således der fremover skabes en symmetrisk, progressiv orkesterstruktur for hhv. MidtVest og Øst:

1. Juniorensembler på talentniveau

MidtVest: MiVU
Øst: MØUS

2. Ungdomsorkestre på MGK-niveau

MidtVest: OMV
Øst: REMUS

Orkester MidtVest og MiVU fusionerer til én samlet organisation med to aldersopdelte orkestre dækkende det samme område pr. 1. januar 2015. For det østjyske område sker en tilsvarende bevægelse.

I efteråret 2014 afvikles et ambitiøst og storstilet orkesterprojekt "Tango Jalousi" i samarbejde mellem REMUS og Orkester MidtVest og med den anerkendte dirigent Bruno Campo som dirigent.

Det Danske Ungdomsensemble, DUEN

DUEN er det danske "ungdomslandshold" for strygere, og ensemblet, der ledes af dirigenten Morten Ryelund, repræsenterer den højeste standard inden for national strygertalentudvikling.

Ensemblet er uafhængigt af det etablerede uddannelsessystem men har repræsentation af de væsentlige aktører inden for musiklivet og supplerer det etablerede uddannelsessystem på en måde, der gør unge danske musikere rustede til en professionel karriere på højeste niveau.

Med DUEN som partner bibringes projektet et nationalt perspektiv og væsentlige kompetencer og uddannelsesmuligheder.

Projektbeskrivelse:

De ovennævnte forhold peger i retningen af et projekt med en tostrengt strategi om både at styrke orkestrene som social og faglig ramme og samtidig give et kompetenceløft til undervisere og orkesterledere.

Projektet forankres på Holstebro Musikskole i partnerskab med DUEN. Arbejdet skal foregå i samspil mellem de primære interessenter, som ud over regionens musikskoler også tæller Det Danske Ungdomsensemble, Det Jyske Musikkonservatorium samt på sidelinjen Aarhus Symfoniorkester og landsdelsensemblerne.

Arbejdsgruppen omdannes fra 2015 til en projektstyregruppe med følgende medlemmer:

Martin Gade (formand), Holstebro Musikskole
Julie Heebøll Clausen, Skanderborg Kulturskole
Erling Kyvsgaard, Den Kreative Skole, Silkeborg
Lars-Ole Vestergaard, Aarhus Musikskole
Morten Ryelund, kunstnerisk leder DUEN
Claus Olesen, uddannelsesleder DJM

Der ansættes en projektleder med kendskab til strygerpædagogik.

Vision

Det er visionen for "strygere i midten", at regionens strygermiljø frem mod 2017 får et varigt løft.

Det skal ske ved en målrettet udvikling af regionens orkesterliv, opbygning af faglige netværk og kompetenceudvikling, således den enkelte oplever en målrettet skoling i et motiverende undervisningsmiljø.

Mål

Der opstilles en række konkrete og varige mål for projektperioden, som der evalueres på efterfølgende:

- Der er ved projektperiodens start 2015 etableret en tydelig, niveaudelt struktur for regionens strygerarbejde "Strygercenter Midt"
- Der findes passende orkestertilbud til strygerelever på alle niveauer for alle kommuner i regionen, og eleverne oplever et glædesfyldt og motiverende fællesskab omkring musikken.
- Der er gennem orkesterudveksling og kompetenceudvikling opbygget et regionalt og internationalt netværk for undervisere og orkestre
- Flertallet af regionens strygerlærere har deltaget i kompetenceudviklingsprogram og derigennem styrket deres personlige og faglige egenskaber som instrumentallærere
- Der er sket konkrete tiltag for uddannelse af orkesterledere
- I 2017 består et øget antal strygere optagelsesprøve til MGK MidtVest og MGK Øst

Regionalt strygercenter Midt

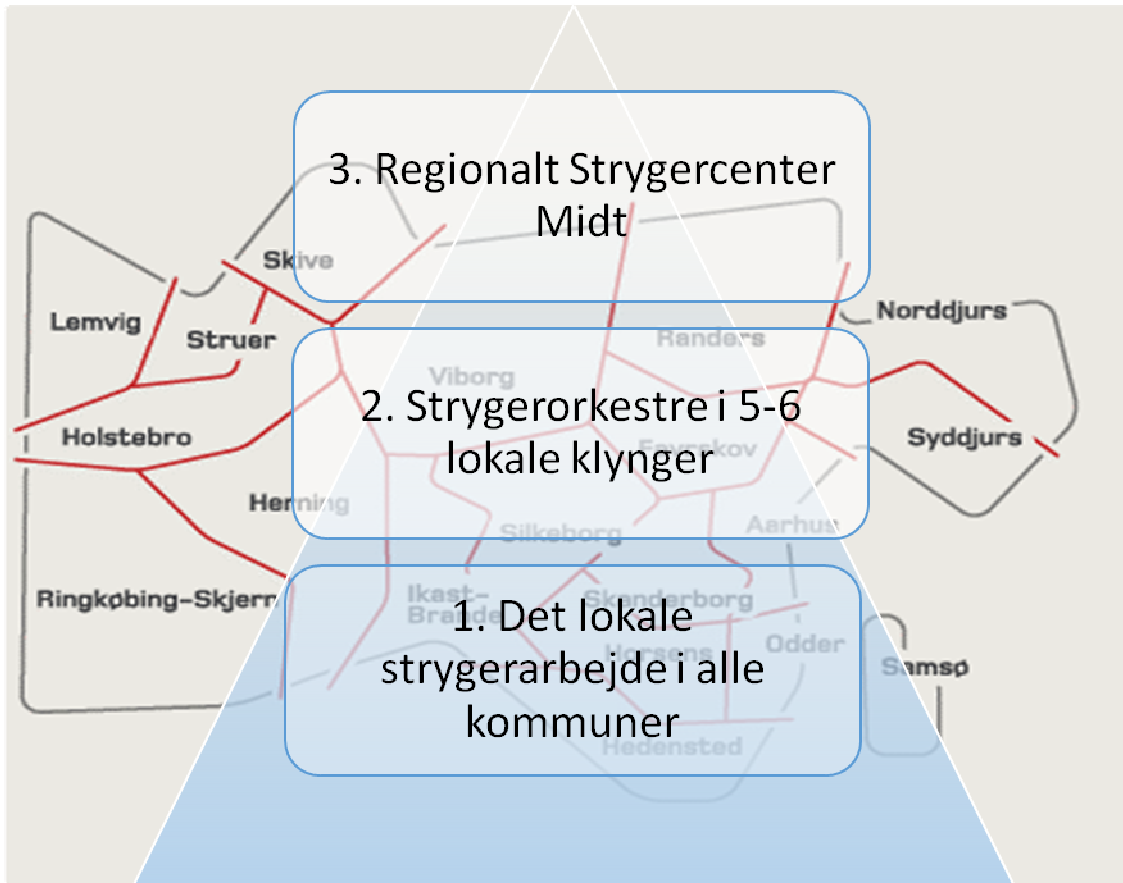
Niveaudelt struktur

Projektet udspiller sig inden for en niveaudelt struktur for regionens strygerarbejde, "Strygercenter Midt".

Niveau 1 repræsenterer det lokale strygerarbejde i de enkelte kommuner. Dette arbejde understøttes af projektet i form af spirekonsulenter og kompetenceløft.

Niveau 2 udgør nyetablerede samarbejder om strygerorkestre i 5-6 lokale klynger. Der lægges vægt på elevernes lige vilkår for deltagelse økonomisk, geografisk etc. Projektet tilbyder ressourcer til etableringen i form af spirekonsulenter, kompetenceløft, tilskud til camps, rejser etc.

Niveau 3 er det regionale niveau for de dygtigste unge strygere fra talentlinjer, MGK og musikkonservatoriet. Arbejdsformen er camps og orkesterprojekter med Morten Ryelund/DUEN og andre anerkendte strygerdirigenter. Oplagte mødesteder er OrkesterEfterskolen i Holstebro samt Aarhus. Op til 20 unge tilbydes et juniormedlemsskab af DUEN med mulighed for at deltage i DUENs sommerprojekt på en højskole. Dette niveau omfatter også konservatoriestuderende, hvis deltagelse tilrettelægges således, det er kompetencegivende med fokus på musikledelse og ensemblespil.

Vilkår for deltagelse

Alle musikskoler har givet til kende, at de ønsker at være del af projektet. For at deltage skal skolerne tiltræde et *charter*, der beskriver en række hensigter og vilkår for deltagelse, herunder økonomisk engagement, lærernes uddannelsesniveaue, skolens fokus på projektet og vilje til at arbejde aktivt med projektets mål.

Repertoiremæssigt fundament

Fælles for alle niveauer vil være et repertoire-mæssigt fundament med en genkendelig, progressiv udvikling. Dette skal være et supplement til den enkelte lærers metodevalg.

Orkesternetværk

Gennem regionale og internationale orkesteraktiviteter arbejdes for at etablere en højere grad af samarbejde internt mellem regionens strygerorkestre og ungdomssymfoniorkestre og eksternt skabe kontakter til strygerorkestre i andre lande. Her kan venskabsbyer i nabolande og andre kontakter fungere som gensidige sparringspartnere for videndeling, der kan styrkes og konsolideres gennem netværk orkestrene i mellem. Det skal ske gennem studieture, orkesterbesøg, stævner og udveksling der kan bidrage til orkestrenes inspiration og kvalificering samt den enkeltes oplevelse og udvikling.

Konkret afsluttes projektet i 2017 med en strygerorkesterfestival i regionen med deltagelse af de bedste nordiske og internationale orkestre.

Kompetenceudvikling

Arbejdet med kompetenceudvikling sker gennem et antal strygerensemble-projekter gennem projektperioden. De medvirkende er regionens strygerlærere, konservatoriestuderende samt relevante MGK-elever. Formålet er at skabe et kollegialt netværk og udviklingsrum, hvor der gennem det praktiske, musikalske arbejde arbejdes med personlig kompetenceudvikling og motivation. Det er ligeledes et formål at forberede konservatoriestuderende som fremtidens ”strygeragenter” med et virke som undervisere og musikledere.

Formen er internater med prøver og konferencer samt koncerter. Hver samling har et musikalsk tema og et udviklingstema. Undervejs holdes oplæg om best practise indenfor forskellige aspekter af strygerpædagogik og der inviteres forskellige rollemodeller og inspiratorer indenfor strygerområdet.

Samlingerne ledes og organiseres af DUEN.

Kvalitetssikring og varig værdi

Projektstyregruppen afrapporterer jævnligt til musikskolesamrådet i Region Midtjylland samt Videncenter for musik. I 2016 afholdes et strategiseminar for alle implicerede parter, der skal udstikke retningen for projektet, således der sikres varig værdi. I 2018 evalueres projektet og der afrapporteres til Region Midtjylland.

Tidsplan:

Budget for Strygere i Midten

	2015	2016	2017	2018	Samlet
Udgifter					
Lønninger, projektledelse	300.000	300.000	300.000	50.000	950.000
Administration (revision, kontorhold, transport, møder, mv.)	50.000	50.000	50.000	50.000	200.000
niveau 1 (spirekonsulent)	100.000	100.000	100.000		300.000
niveau 2 (udvikling af 6 lokale strygerklynger, orkesterudveksling)	1.000.000	1.000.000	1.000.000		3.000.000
niveau 3 (camps, orkesterprojekter)	100.000	100.000	100.000		300.000
kompetenceudvikling (50 deltagere inkl. kost, logi, undervisning)	200.000	200.000	200.000		600.000
international orkesterstævne 2017			200.000		200.000
PR/markedsføring	50.000	50.000	50.000		150.000
	1.800.000	1.800.000	2.000.000	100.000	5.700.000
Indtægter					
tilskud fra musikskoler	800.000	800.000	800.000		2.400.000
fonde, sponsorer	100.000	100.000	300.000		500.000
Tilskud fra Region Midtjylland	900.000	900.000	900.000	100.000	2.800.000
	1.800.000	1.800.000	2.000.000	100.000	5.700.000
I alt	0	0	0	0	0